

ELS PAISATGES DE CATALUNYA

El modelat càrstic al Garraf

17 de desembre de 2017

Itinerari: Vilanova i la Geltrú a Sant Pere de Castellet (Parc del Foix)

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc (SEAS)

www.santjust.org/seas

Serra Mala i Pujol Florit

Dins del cicle sobre Els paisatges de Catalunya, en aquesta ocasió visitem una regió caracteritzada per la seva morfologia càrstica.

Entre Vilanova i la Geltrú i el pantà de Foix visitarem l'extrem sud-occidental del massís de Garraf on la Serralada Litoral perd la seva continuïtat. El massís de Garraf constitueix un ampli aflorament de calcàries massives del Cretàc inferior, que han afavorit el desenvolupament d'un carst molt típic. Falta de circulació d'aigua en superfície, barrancs estrets i de parets molt verticals, els denominats "fondos", presència de rasclers, dolines i gran abundància d'avencs per on s'escola l'aigua superficial cap a conductes subterranis. La falta de fonts cabaloses importants al peu del massís fa suposar que la major part de l'aigua que circula en profunditat va a parar directament al mar, en afloraments tals com el de la Falconera i molts d'altres que s'han pogut documentar.

L'erosió superficial es produeix sobretot per dissolució de les calcàries dificultant la formació d'un sòl on pugui créixer la vegetació. Per això, en el Garraf predomina una vegetació de matolls resistents a la sequedat i poc densos. Són brolles de garriga i romaní on predomina la màquia de llentiscle, margalló (el límit més septentrional d'aquesta espècie) i estepa. En els racons on s'acumula una mica més de sòl o bé on apareixen nivells més gresosos i margosos entre les calcàries, tal com succeeix en aquest extrem del massís, apareix una vegetació d'arboç, boix, alzina i pi

blanc. Són terres molt difícils de conrear, excepte en alguns fons de dolines, malgrat que en alguns indrets encara es poden veure alguns marges d'antigues vinyes. Per això, l'aspecte del massís de Garraf és d'extrema sequedat i amb un cert aire desèrtic, malgrat estar rodejat d'altres serres amb frondosos boscos, com Collserola o els propis marges del massís.

Al final de l'itinerari arribem al pantà del Foix, inaugurat l'any 1928, i que represa les aigües el riu Foix, el riu del Penedès per antonomàsia. Aquí ens espera una important vegetació de ribera on predominen els caducifolis.

Sobre un espatat, dominant un meandre del riu i la part més oriental del Penedès, s'alça un castell d'aspecte imponent, fruit d'una "reconstrucció" fantàstica duta a terme l'any 1928 pel seu propietari Josep de Peray i March. Del castell de Castellet se'n té notícia des de l'any 977 quan el comte Borrell II el va vendre a Unifred Amat. Després va passar per diverses famílies fins que va arribar als Queralt, comtes de Santa Coloma, que el van tenir fins a l'abolició de les senyories al s. XIX, quan ja es trobava en estat ruïnós. L'element més antic que es conserva de l'edifici primitiu es una superba torre circular del s.XII, i hi ha encara alguns elements dels segles XII, XVI i XV, però la major part correspon a l'edifici del s.XX.

Lluís Solé
SEAS, desembre de 2017

Pantà del Foix i castell de Castellet.